

Hibrīdneatbilstības – jauns ar UIN apliekamās bāzes elements 2/9/22

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Vita Sakne

Projektu vadītāja nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Viktorija Volta

Nesen **Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums** tika grozīts, ieviešot jaunu apliekamās bāzes elementu, kas veidojas no hibrīdneatbilstībām. Šajā rakstā skaidrojam, kas ir hibrīdneatbilstība un kā to var konstatēt.

Jau šobrīd varam secināt, ka tas ir izaicinājums gan uzņēmumiem, gan VID. Tomēr sagaidāms, ka VID arvien vairāk resursu veltīs iespējamo hibrīdneatbilstības veidu apgūšanai un identificēšanai, jo UIN bāze pēc jaunā režīma ieviešanas ir krietni samazinājusies. Tāpēc arī uzņēmumiem iesakām no jauna izvērtēt esošos darījumus ar saistītiem ārvalstu uzņēmumiem un sarežģītas darījumu struktūras gadījumos īpašu uzmanību pievērst darījumu apliecinošajiem līgumiem, tostarp noteikumiem, kas regulē šo darījumu atspoguļošanu katra darījuma partnera nodokļu aprēķinos. Lai konstatētu hibrīdneatbilstību, darījumam jābūt caurskatāmam un ar pieejamu informāciju par nodokļu piemērošanu otrajā jurisdikcijā. UIN likums uzliek pienākumu arī Latvijas uzņēmumiem pārliedzināties, ka darījuma rezultāts nav hibrīdneatbilstība, vai arī, to konstatējot, atbilstoši koriģēt UIN deklarāciju un maksāt papildu UIN.

Kas ir hibrīdneatbilstība?

Pēc būtības tā ir maksājuma atskaitīšana UIN vajadzībām izmaksātāja valstī un neiekļaušana apliekamajā ienākumā saņēmēja valstī (atskaitījums bez iekļaušanas) vai arī maksājuma atskaitīšana UIN vajadzībām gan izmaksātāja, gan saņēmēja valstī (dubultais atskaitījums).

Hibrīdneatbilstība var rasties, ja pastāv atšķirības nodokļu piemērošanā saskaņā ar divu vai vairāku valstu likumiem, kuras ļauj uzņēmumam nemaksāt ienākuma nodokli vai iegūt nodokļu konvencijas priekšrocības. Kā saprast, vai hibrīdneatbilstība ir radusies? Kam ir pienākums neitralizēt tās sekas? Apskatīsim praktisku piemēru.

Piemērs

<p>Latvijā reģistrēts uzņēmums "A" sniedz IT pakalpojumus, izmantojot jaunākās paaudzes mākslīgā intelekta risinājumus. "A" aktīvu lielāko daļu veido aprīkojums un tehnoloģijas. "A" kapitāla daļas pieder uzņēmumam "X", kas reģistrēts valstī "X". "X" ir pastāvīgā pārstāvniecība (PP) valstī "B". Personāls ar atbilstošu kompetenci un kvalifikāciju "A" pakalpojumu sniegšanai faktiski strādā valstī "B", izmantojot attālinātā darba iespējas, par ko "A" veic maksājumus PP un atzīst tos par saviem izdevumiem.</p> <p>"X" atzīst PP klātbūtni valstī "B", taču tās normatīvie akti neparedz PP rašanos, tādēļ PP neiekļauj saņemtus maksājumus apliekamajā bāzē, savukārt "X" šos ieņēmumus neattiecina uz savu apliekamo ienākumu valstī "X".</p>	<p>Riska zona: atskaitījums bez iekļaušanas</p>
<p>"A" pieder 100% kapitāla daļu uzņēmumā "D", kas reģistrēts valstī "D" un kam pieder uzņēmums "C", kurš reģistrēts valstī "C". 2020. gadā "D" izsniedza aizdevumu "C", procentu maksājumus atbilstoši aizdevuma līgumam nosakot kā daļu no peļņas (<i>profit participating loan</i>). 2021. gadā "C" maksāja procentus, pamatojoties uz savu 2020. gada pārskatā norādīto peļņu. "C" šos maksājumus uzskata par procentu maksājumiem un grāmatvedībā atskaita no apliekamā ienākuma, turpretī "D" saskaņā ar valsts "D" likumvidi uzskata saņemtus maksājumus par dividendēm un piemēro līdzdalības atvieglojumu (<i>participation exemption</i>), neiekļaujot tos savā apliekamajā ienākumā.</p>	<p>Riska zona: atskaitījums bez iekļaušanas</p>
<p>"C" šo aizdevumu izmantoja, lai iegādātos visu aprīkojumu un tehnoloģijas, kas nepieciešama "A" darbībā. Tādējādi "A" ir saņēmis tam nepieciešamo aprīkojumu un tehnoloģijas nomā no "C". Šo iekārtu un tehnoloģiju nolietojumu aprēķina gan iznomātāja, gan nomnieka jurisdikcijā atbilstoši nacionālo normatīvo aktu prasībām.</p>	<p>Riska zona: dubultais atskaitījums</p>

Šo apstākļu ietekmē rodas vairākas hibrīdneatbilstības, kas jārisina, neitralizējot atkāpes nodokļu piemērošanā, iekļaujot attiecīgo summu apliekamajā bāzē vai atsakot atskaitījumu maksājuma veicēja vai saņēmēja līmenī atkarībā no konstatētā hibrīdneatbilstības veida.

Hibrīdneatbilstības veidi

Ir trīs hibrīdneatbilstības veidi:

- Atskaitījums bez iekļaušanas – maksājums, kas atskaitāms saskaņā ar maksātāja jurisdikcijas noteikumiem un nav iekļauts saņēmēja parastajos ienākumos. Šāda neatbilstība parasti rodas, ja maksājumu vai tā daļu uzskata par atskaitāmu nodokļu vajadzībām vienā jurisdikcijā un neiekļauj kā apliekamu ienākumu otras jurisdikcijas nodokļu pārskatos.
- Dubultais atskaitījums – maksājums, kas rada atskaitījumus divās jurisdikcijās.
- Atskaitījumi vai neiekļaušanas maksājumi, kas rodas no hibrīduzņēmuma iesaistes struktūrā.

(turpinājums sekos)